

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16368>

Özet

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği (FSOC-S), orijinal kısa formunun Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin aile ortamlarına ne ölçüde anlamlı, yönetilebilir ve anlamlı bulduklarını değerlendirerek aile birimi içerisindeki bütünlük duygusunun gücünü ölçmeyi amaçlar. Ölçek, ailelerin stresörlerle başa çıkma ve zorluklar karşısında uyum sağlama kapasitelerini psikometrik olarak saptamak için uyarlanmıştır. Toplamda 12 maddeden oluşmakta olup, 7'li **Likert tipi** bir derecelendirme sistemi kullanır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması Ayşe Rezan Çeçen tarafından yapılmış ve geçerlik ile güvenilirlik analizleri sonucunda Türkçe kültürüne uygun, kabul edilebilir psikometrik özelliklere sahip olduğu belirlenmiştir. Bu araç, aile psikolojisi ve halk sağlığı alanlarında aile sistemlerinin dayanıklılığını incelemek için önemli bir ölçüm aracıdır.

Anahtar Kelimeler

Aile Bütünlük Duygusu, FSOC-S, Uyarlama, **Psikometri**, Güvenirlik, Geçerlik, Likert Tipi, Aile Psikolojisi.

Yazarlar

Ayşe Rezan ÇEÇEN

Amaç

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği'nin temel amacı, aile üyelerinin ortak yaşam deneyimlerini ne kadar tutarlı, yapılandırılmış ve yönetilebilir algıladıklarını ölçmektir. Bu algı, aile sisteminin stres karşısındaki dayanıklılığını ve uyum yeteneğini belirleyen kritik bir faktördür.

Ölçek, özellikle aile sağlığı, stresle başa çıkma mekanizmaları ve salutojenik yaklaşımlar bağlamında araştırmalar yapmak isteyen uzmanlara ve akademisyenlere yönelik tasarlanmıştır. Ölçeğin **uyarlama** çalışması, orijinal FSOC-S'in psikometrik özelliklerini Türk kültürü bağlamında doğrulamayı ve geçerli bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, Aaron Antonovsky'nin sağlık ve esenliğin kökenini inceleyen **Salutogenez** teorisinin temelini oluşturan Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence - SOC) kavramının aile düzeyindeki yansıması olan Aile Bütünlük Duygusu (FSOC) yapısını ölçer. Bu yapı üç ana bileşenden oluşur:

Anlatılabilirlik (Comprehensibility): Aile ortamındaki olayların ve deneyimlerin mantıklı, tutarlı ve öngörülebilir olarak algılanması.

Yönetilebilirlik (Manageability): Ailenin, kararlaştırılan zorluklar ve taleplerle başa çıkmak için gerekli kaynaklara sahip olduğu inancı.

Anlamlılık (Meaningfulness): Aile yaşamının ve yaşanan zorlukların çaba harcamaya değer, duygusal bir yatırım gerektiren bir amaç taşıdığına dair derin bir his.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla yapılan analizlerde, maddelere ait **faktör yükleri** detaylı olarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerinin .49 ile .74 aralarında değiştiğini göstermiştir.

Bu değerler, her bir maddenin ölçülen latent yapıya (Aile Bütünlük Duygusu) kabul edilebilir düzeyde katkı sağladığını ve ölçeğin tek boyutlu yapıya güçlü bir şekilde desteklendiğini işaret etmektedir. Bu bulgular, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıya başarıyla bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları üç farklı yöntemle hesaplanmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır:

Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı: .80

Guttman Güvenirlilik Katsayısı: .75

Spearman Güvenirlilik Katsayısı: .75

Özellikle Cronbach Alfa katsayısının .80 olması, psikometrik literatürde genellikle iyi kabul edilen bir iç tutarlılık düzeyini temsil eder ve ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü doğrular. Guttman ve Spearman katsayılarının da benzer düzeylerde (.75) çıkması, bu güvenirlilik bulgularını pekiştirmektedir.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmasında uygulanan faktör analizi, ölçeğin yapısal bütünlüğünü incelemiştir. Analiz sonuçları, 12 maddenin tamamının tek bir faktör altında toplandığını ve bu faktöre yüksek düzeyde katkı sağladığını göstermiştir. Maddelerin **faktör yüklerinin** .49 ile .74 aralarında değişmesi, tüm maddelerin Aile Bütünlük Duygusu yapıya temsil etmede etkili olduğunu kanıtlamaktadır. Bu durum, FSOC-S'in kısa form olarak amaçlanan tek boyutlu yapıya desteklemektedir.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Adaptation) ve Kendi Kendini Değerlendirme Ölçeği

Format: 12 maddeden oluşan, tek boyutlu ölçek.

Language Available: Türkçe (Türkçe Adaptasyon)

Population Group: Genel Popülasyon

Age Group: Çalışmanın başlamasına göre ergenlik sonrası ve yetişkin gruplar.

Population Details: Türk kültürü bağlamında aile üyeleri.

Test Methodology: 1 ve 7 arasında deyimlen 7'li **Likert tipi** derecelendirme kullanılmaktadır (Örn: 1=Asla, 7=Her Zaman).

Anahtar Kelimeler

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği, FSOC-S, Faktör Yüğü, Cronbach Alfa, Guttman Güvenirlik, Salutogenez, Aile Sistemi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: arcecen@cu.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Çukurova Üniversitesi (Uyarlama çalışmasının yapıldığı kurum.)

İzinler, Ücretler ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal adaptasyon ve geçerlik çalışması 2007 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanım izinleri ve telif hakları konusunda sorumlu yazar Ayşe Rezan ÇEÇEN ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Araştırma makalesinin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [the-family-sense-of-coherence-scale-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/312111111)

Kaynaklar

Çeçen, A. R. (2007). The Turkish Version of the Family Sense of Coherence Scale-Short Form (FSOC-S). Initial development and validation. *Educational Sciences. Theory & Practice*, 7(3),

1199-p1220.

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Orijinal kaynakta ölçek maddelerinin metni bulunmamaktadır. Maddelere erişim için yayımlanan makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM